

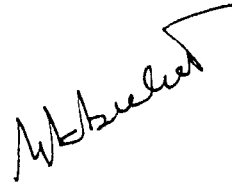
2/307-1891/5212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair
İçtüzük Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Yıldırım AKBULUT
Ankara Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Anayasanın Geçici 6 ncı maddesinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantı ve çalışmaları için kendi İçtüzüğü yapılıncaya kadar Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya aykırı olmayan hükümlerin uygulanacağına ilişkin hükmü doğrultusunda, Millet Meclisi İçtüzüğü 16 Mayıs 1996 tarihli ve 424 sayılı kararla değiştirilmiş ve Anayasaya uygun hale getirilmiştir.

Ancak, Meclis'in daha hızlı, verimli, etkin ve sağlıklı çalışabilmesi için bazı düzenlemelerin yapılması ve elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasının İçtüzüğü'nün ilgili maddelerine yansıtılması gerekmektedir.

Bu düşünce ile teklif hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha hızlı ve sağlıklı çalışmasını sağlamak için bu madde düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile:

- İçtüzüğün 3 üncü maddesinin birinci fıkrası, genel seçimlerden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısının Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilanını takip eden beşinci gün yapılmasını öngörmektedir. İletişim ve ulaşım koşullarının günümüzde bu kadar uzun zamanı gerektirmediği düşüncesi ile bu sürenin “üç gün” olması, ayrıca, yemin töreninin uzun sürmesi nedeniyle ilk toplantının saat 13.00'de başlaması uygun görülmüştür.

- İçtüzüğün 47 nci maddesine göre her yıl Meclis Başkanlığınca iki defa komisyonlar bülteni yayımlanmaktadır. Uygulamada, bültenin yayımlanmadan güncelliğini yitirdiği, amaçlanan gayeyi yerine getirmede ve milletvekillerini bilgilendirmede eksik kaldığı görülmüştür. Bu değişiklikle, yeni yasama yılına başlandığında komisyonlarda hangi işlerin bulunduğu daha sağlıklı biçimde bilinmesi için yasama yılının sonunda bültenin sadece bir defa yayımlanması öngörülmektedir.

- İçtüzüğün 59 uncu maddesi, milletvekillerinin gündem dışı konuşma sürelerini beş dakika olarak düzenlemiş, Hükümetin cevap verme süresini ise belirtmemiştir. Bu sürenin de on dakika olması uygun görülmüştür.

- İçtüzüğün 98 inci maddesine göre, sözlü sorular verilişini takip eden beşinci gün gündeme alınırken, 100 üncü maddeye göre Meclis Başkanlığına yöneltilen sorular ise yedi gün sonra gündeme alınmaktadır. Bu iki madde arasındaki farklılığı gidermenin uygun olacağı düşünülmektedir.

- Açık oylama isteminin en az grup kurma sayısına eşit milletvekili tarafından istenmesinin uygun olacağı ve İçtüzüğün diğer hükümleri ile paralellik sağlanması için, 148 inci maddede geçen “on beş” milletvekili sayısı “yirmi” olarak değiştirilmiştir.

- 50 nci maddede sayılanların dışında da örneğin; yabancı bir devlet başkanının Genel Kurula hitap etmek istemesi gibi özelliği olan belli konularda özel görüşme günü ve gündemi tespit edilebilmesine olanak vermek için 50 nci maddeye gerekli eklentinin yapılması öngörülmüştür.

MADDE 2.- İçtüzüğün 8 inci maddesinde Geçici Başkanlık Divanı düzenlenmiş ancak milletvekili genel seçiminin yapıldığı günden, kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edildiği güne kadar ve bu günden birinci birleşimin yapılacağı güne kadar Meclis Başkanlığı için bir hüküm getirilmemiştir. Bu boşluk uygulamada Meclisin temsili

açısından sıkıntı yaratmaktadır. Bu nedenle, Geçici Başkanlık görevinin ise birinci birleşimde değil, Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçlarını ilan ettiği gün başlaması öngörülmüştür.

MADDE 3.- Uygulamaya ve mevzuata uygun biçimde 56 ncı maddenin ikinci fıkrasının sonuna Genel Kurulda milletvekillerinin başı açık bulunmalarını düzenleyen bir cümle eklenmiştir.

MADDE 4.- Uygulamaya açıklık getirmek için bu düzenleme yapılmıştır.

MADDE 5.- Tasarı ve tekliflerin tümü üzerinde yeterince görüşme yapıldığında maddeler üzerindeki konuşma sürelerinin beş dakika olması uygun görülmüştür.

MADDE 6.- Uygulamaya açıklık getirmesi için bu düzenleme yapılmıştır.

MADDE 7.- Tasarı ve tekliflerin görüşülmesi sırasında, maddelerin bütünlüğünün bozulmaması için önergelerin fıkra üzerinde değil madde üzerinde verilmesi esası getirilmiştir.

Değişiklik önergelerinin Başkanlıkça sağlıklı bir şekilde incelenebilmesi, teknik bir hataya meydan verilmemesi için önergelerin tasarı veya teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıncaya kadar verilmesi uygun görülmüştür. Ancak, görüşmeler sırasında bir maddenin değiştirilmesi veya çıkartılmasının diğer maddelere yansması sonucu yeni bir düzenleme gerekirse görüşme sırasında Hükümet veya esas komisyonun önerge verebilmesi esası getirilmiştir. Önergelerde belli bir imza sayısı aranmamış ancak zamandan tasarruf için ilk imzanın Genel Kurulda okunması, diğerlerinin tutanağa eklenmesi öngörülmüştür.

45 inci maddede düzenlenen, komisyonun önergeye nasıl katılacağını düzenleyen fıkra, aidiyeti nedeniyle aynen bu maddeye eklenmiştir.

MADDE 8.- Milletvekillerinin her zaman yazılı soru sorma hakları bulunduğu gözönüne alınarak, güncelliğini yitiren sözlü soruların işleminden kaldırılması öngörülmüştür.

MADDE 9.- Genel görüşmenin iki aşamalı yapılmasının zaman kaybından öte bir yararının olmadığı düşüncesiyle tek görüşme esası getirilmiş ve madde buna göre yeniden düzenlenmiş, dolayısıyla 103 üncü madde de yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10.- İçtüzüğün 139 uncu maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

MADDE 11.- İçtüzüğün 141 inci maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

MADDE 12.- Açık oylamanın zorunlu olduğu halleri düzenleyen 142 nci madde, uygulamalar gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 13.- İçtüzüğün 144 üncü maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

MADDE 14.- Gizlilik ihlalinin önlemeye yönelik olarak madde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 15.- İ t z    n tatil sırasında s relerin i lememesini düzenleyen 183 üncü maddesi, maksadını daha iyi ifade edecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 16.- Yapılan değişikliklere uygun biçimde yürürlükten kaldırılan hükümler bu maddede sayılmıştır.

- 45 inci maddenin son fıkrası aidiyeti nedeniyle 87 nci maddeye alındığından bu maddeden çıkarılmıştır.

- 52 nci maddenin son fıkrası 19 uncu maddenin son fıkrası ile çelişkili olduğundan ve bugüne kadar da hiç uygulanmadı ından yürürlükten kaldırılması     r lm  tır.

- 102 nci maddede yapılan düzenlemeye uygun olarak 103  nc  madde yürürlükten kaldırılmıştır.

- Geçmiş uygulamalar, ticari sırların, Meclis Araştırması kapsamı dışında kalmasının araştırma komisyonlarının çalışmalarını büyük ölçüde etkilediğini göstermiştir. Bu nedenle 105 inci maddenin son fıkrasından "ile ticari sırlar" ibaresinin metinden çıkarılması uygun g r lm  tır.

- 143  nc  maddenin dördüncü fıkrası, açık oy isteminde bulunan milletvekilleri     nc  fıkraya göre tespit edildiğinden bu fıkra uygulanmamaktadır. Bu nedenle metinden çıkarılması uygun g r lm  tır.

MADDE 17.- Yürürlük maddesidir.

MADDE 18.- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1.-Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün;

- 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen “beşinci gün” ibaresi “üçüncü gün”, “saat 15.00’te” ibaresi “saat 13.00’te”,
- 47 inci maddesinde geçen “iki” sayısı “bir”,
- 59 uncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi “Hükümet bu konuşmalara on dakikayı geçmemek üzere cevap verebilir.”,
- 100 üncü maddesinde geçen “yedi gün” ibaresi “beş gün”,
- 143 üncü maddesinde geçen “on beş” sayıları “yirmi”,

Şeklinde değiştirilmiştir.

- 50 nci maddesine “Danışma Kurulu,” ibaresinden sonra “özellği olan veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, Geçici Başkanlık görevini yapar.

MADDE 3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 56 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Genel Kurul salonunda milletvekilleri başı açık bulunurlar.

MADDE 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Soru ve cevap süresi yirmi dakika ile sınırlıdır.

MADDE 5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 81 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

Maddeler hakkında konuşma süreleri be  dakikadır.

MADDE 6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 83 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

G r    len bir madde birçok mesele veya fıkradan olu mu sa ve bunların ayrı ayrı oya konmaları yirmi  ye tarafından yazılı olarak teklif edilmiş ise Genel Kurul g r    mesiz işaret oyuyla karar verir.

MADDE 7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi  ve dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu esaslar dairesinde her madde için be ten fazla önerge verilemez.

Değişiklik  nergeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp da ıtılmasından itibaren tümü üzerindeki g r    meler tamamlanuncaya kadar Ba kanlı a verilebilir. Ancak, Hükümet veya esas komisyon her zaman önerge verebilir. Birden fazla imzalı  nergelerde ilk imza Genel Kurulda okunur, önerge ayrıca tutanağa eklenir.

Komisyon sıralarında, toplantı yeter sayısını temin edecek sayıda Komisyon  yesi yer almamı sa, komisyon temsilcisi, komisyon metninin de i tirilmesini isteyen önergelerin reddini veya komisyona iadesini isteyebilir.

MADDE 8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

   birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü soru işlemden kaldırılır. İstemi halinde aynı birle imde önerge sahibine be  dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 102 nci maddesi ba lı ı ile birlikte aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

Genel g r    me

Madde 102.- Genel g r    me açılması, Hükümet, siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Ba kanlıktan bir önerge ile istenebilir. Bu istem derhal gelen kağıtlar listesine alınır, basılıp dağıtılır, H k mete duyurulur ve dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra Gündeme alınır.

Verilen  nergenin metni be y z kelimedenden fazla ise istek sahipleri be y z kelimeyi geçmemek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda g r    me sırasında bu  zet okunur.

Genel görüşmede ilk söz hakkı genel görüşme önergesi sahibi siyasi parti grubu veya gruplarına yahut genel görüşme önergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüşmeler hakkında genel hükümler uygulanır.

MADDE 10.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 uncu maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaretle oylama üyelerin el kaldırmaları suretiyle yapılır. Tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkansızlığı halinde, üyelerin ayağa kalkmaları veya beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.

Açık oylama; elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya üzerinde milletvekillerinin ad ve soyadlarıyla seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması yahut ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak "kabul", "çekimser" veya "ret" kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun katip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur.

Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkansızlığı halinde "kabul", "red" ve "çekimser" ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 11.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 141 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını veya tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasını ister.

Katip Üyeler, el kaldırarak yapılan oylamada kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.

İşaretle oylamanın elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması suretiyle yapılması halinde Başkan, oy kullananları kürsüdeki ekrandan tespit eder. El kaldırarak yapılan oylama sırasında ise oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları Başkan ile katip üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tespit edemedikleri hallerde, Başkan, oylamanın ayağa kalkmak suretiyle tekrarlanacağını bildirir.

MADDE 12.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 142 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel ve katma bütçe kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin ek tasarılarla değişiklik tasarıları, genel ve katma bütçeli daireler için ek ödenek veya olağanüstü ödenek verilmesi hakkındaki kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin değişiklik tasarıları, bu kanunlarda bölümler arasında aktarma yapılmasına dair kanun tasarıları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi

bütçesinin değiştirilmesi hakkında verilen kanun teklifleri, geçici olarak harcama yapılmasına ve gelir toplanmasına yetki veren kanun tasarılarının tümü; vergi, resim ve harçlar konmasına, kaldırılmasına, eksiltilmesine veya artırılmasına dair kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü; kesinhesap kanunu tasarıları, genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarının tümü; uzun vadeli kalkınma planı tasarısının tümü ve bu İçtüzüğün emredici hükümleriyle belirtilen diğer hususların oylanması açık oylama ile yapılır.

MADDE 13.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, elektronik oylamada, süresi içinde sisteme giremediğini belirten üyelerle vekaleten oy kullanan bakanların oyları Başkanlıkça tespit edilir ve tutanağa geçirilir.

Oyların sayımı ve dökümü katip üyelerce yapılır. Elektronik oylama mekanizması ile yapılan oylamada ise sonuç ekranlara yansıtılır. Tutanakla tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilan olunur ve aynı birleşim tutanağına eklenir.

MADDE 14.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 148.- Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkansızlığı halinde “kabul”, “red” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 15.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 183 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 183.- Anayasa ve İçtüzükte öngörülen süreler tatil ve ara verme sırasında işlemez.

MADDE 16.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün;

- 45 inci maddesinin son fıkrası,
- 52 nci maddesinin son fıkrası,
- 103 üncü maddesi,
- 105 inci maddesinin son fıkrasında geçen "ile ticari sırlar" ibaresi,
- 143 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17.- Bu İçtüzük değişikliği yayımını takip eden ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 18.- Bu İçtüzük hükümleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

